

Vård- och omsorgsförvaltningen
Anna Hillberg, Lisa Nylund Kindefors

2024-10-03

Dnr VÄN 2024-134

Vård- och äldreomsorgsnämnden

Riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen - revidering

Förslag till vård- och äldreomsorgsnämndens beslut

1. Riktlinjer för insatser enligt Socialtjänstlagen revideras enligt Vård- och omsorgsförvaltningens förslag.

Ärende

Kontinuerlig översyn av riktlinjen genomförs för att ha en ändamålsenlig och anpassad riktlinje så att kommunens resurser används på bästa sätt till de som mest behöver insatser och för att kunna ha en rättssäker och kvalitetssäkrad verksamhet.

Vård och omsorgsförvaltningen föreslår revidering av riktlinjen inom följande delar:

- Serviceavtal
- Trygghetslarm
- Avlösning i hemmet
- Digital tillsyn
- Insats för att bryta social isolering
- Ledsagning till andra myndigheter
- Lunchlåda
- Dagverksamhet
- Växelvård
- Redaktionella ändringar för att säkerställa att riktlinjen är tydlig och lättläst

Motiveringar och revideringarna i sin helhet framgår av tjänsteskrivelsen och bilagan Vård- och äldreomsorgsnämndens riktlinjer, reviderad oktober 2024, överstruken.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Revidering riktlinjer, 2024-10-03

Vård- och äldreomsorgsnämndens riktlinjer, reviderad oktober 2024, överstruken

Bakgrund

Äldrenämnden fattade i maj 2021 beslut om "Äldrenämndens riktlinjer för insatser enligt socialtjänstlagen", dnr ÅN 2021-32.

Riktlinjen har reviderats vid fyra tillfällen under 2023, senaste gången i november. Dessa ändringar har varit:

- Sammanhållet servicehus ersattes med biståndsbedömt trygghetsboende från 2023-03-01
- Förtydligande gällande digital tillsyn på natten som gäller från 2023-03-01
- Insatsen ADL träning togs bort från 2022-02-28
- Text kring korttidsboende förtydligades från 2023-03-01
- Insatsen hemtjänst till barnfamilj togs bort från 2023-04-01
- Insatsen hemtjänst som utförs av anhörig eller annan särskilt utsedd person (anhörigvård) togs bort från 2023-07-01
- Ålder för serviceavtal ändrades från 75 år till 80 år från och med 2023-12-01
- Verkställande gällande boservice i form av inköp ändrades till att ske genom digitala inköp från och med senast 2024-05-01
- Bokningsbar plats togs bort från 2023-12-01

Vid denna översyn har hela riktlinjen setts över. Översyn och identifiering av förbättringsområden och framtagande av förslag på riktlinjer har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från myndighetsutövningen, egen regi och förvaltningsjurist. Omvärldsbevakning har gjorts av ett urval av andra kommuners riktlinjer. Urvalet innehåller några av våra grannkommuner och några större kommuner i landet. Dessa kommuner är Norrköping, Vadstena, Mjölby, Åtvidaberg, Söderköping, Stockholms stad, Örebro och Uppsala. Utöver det har vi haft dialog med Norrköpings kommun och med Vadstena kommun. Konsekvensanalys har gjorts av underlaget ur ett medborgar- och medarbetarperspektiv, ur ett ekonomiskt perspektiv och utifrån eventuella konsekvenser för annan nämnd. I denna skrivelse presenteras Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Kontinuerlig översyn och omvärldsbevakning möjliggör en riktlinje som är aktuell och möter behovet av en effektiv, rättssäker och kostnadsmedveten handläggning som grundar sig på evidens och möter medborgarnas behov. Genom att följa domar, omvärldsbevakning på olika nivåer och genom nationella utbildningar framkommer nya sätt att kunna möta framtidens utmaningar.

De utmaningar som finns inom vård och omsorg gällande bland annat demografi och kompetens, belyser behovet av att ha aktuella insatser och verksamheter som möter behov på ett effektivt och säkert sätt.

Socialtjänsten ska enligt socialtjänstlagen, SoL, hålla sig väl förtrogen med förutsättningarna i kommunen och målgruppens behov.

Socialtjänsten ska även följa samhällsutvecklingen och ha insatser som är i samklang med övrig service för medborgare i samhället. Insatser som är effektiva, ändamålsenliga och bidrar till jämlik vård och omsorg.

Riktlinjen, tillsammans med delegationsordning, skapar en förutsättning för tydlig, sammanhållen och rättssäker handläggningsprocess.

Riktlinjen är ett politiskt verktyg som sätter nivån för hur Linköpings kommun bedömer skälig levnadsnivå i samband med ansökan om insatser enligt socialtjänstlagen.

Aktuell situation och förslag på revidering

2.1 Hemtjänst - serviceavtal

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att möjligheten att teckna serviceavtal ska upphöra i Linköpings kommun och tas bort från riktlinjen.

Bakgrunden till detta ställningstagande är att målgruppen äldre har förändrats sedan införandet av serviceinsatser och generellt är friskare. Serviceavtal infördes i Linköpings kommun i början av 1990-talet. I riktlinjeförändring under hösten 2023 ändrades ålder för serviceavtal från 75 år till 80 år utifrån att både målgrupp och övriga insatser i samhället har ändrat karaktär. Bedömningen var att kommunens resurser behöver användas till de som har störst behov. Förändringar i samhället har även bidragit till att målgruppen hanterar olika tjänster mer självständigt eller på andra sätt än tidigare. Både konsumentteknik och tjänster utförs på andra sätt än vid införandet av serviceavtalen på 1990-talet.

Insatserna inom serviceavtal ges med stöd av 3 kap 6 § SoL och 5 kap 5 § SoL, det vill säga stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Idag har cirka 2500 personer tecknat serviceavtal med hemtjänstutförare gällande bosomeinsatser. Av dessa har cirka 1500 personer enbart serviceavtal och inga andra insatser från kommunen.

I samband med förändringen kommer samtliga personer med ett aktuellt serviceavtal att få hemskickat ett brev med information om riktlinjeändringen. I samma brev kommer de även informeras om att de under en övergångsperiod kommer ha kvar sina pågående insatser och att biståndsbedömare från Vård- och omsorgsförvaltningen kommer att ta kontakt för att följa upp behov av insatser. Information lämnas om möjligheten att ansöka om insatser som behovsbedöms enligt Socialtjänstlagen och kommunens riktlinjer.

Målsättningen är att samtliga bosomeinsatser till denna målgrupp avslutas senast 2025-12-31.

2.1.3 Övriga insatser inom hemtjänsten - trygghetslarm

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att möjligheten att erbjuda trygghetslarm enligt lagrummet 4 kap. 2 a § SoL bör införas i riktlinjen från och med 2025-01-01.

Lagrummet 4 kap. 2 a § SoL ger möjlighet att utan föregående behovsprövning erbjuda hemtjänst till äldre personer. Ett sådant erbjudande förutsätter att den äldre personen har informerats om:

1. i vilken utsträckning och på vilket sätt han eller hon kan påverka utförandet av insatserna,
2. på vilket sätt kommunen följer upp insatserna, och
3. rätten att alltid kunna ansöka om bistånd enligt 1 §.

Kommunen ska följa upp insatserna med utgångspunkt i kommunens riktlinjer, insatsernas kvalitet enligt 3 kap. 3 § och värdegrunden i 5 kap. 4 §.

Konsekvenser

En förändring där kommunen tar bort möjligheten att teckna serviceavtal och inför möjlighet att erbjuda trygghetslarm enligt lagrum 4 kap. 2 a § SoL kommer att ha en påverkan på både den enskilde, hemtjänstutförare och biståndsbedömare.

En konsekvens för medborgare utifrån förändringen är att den enskilde kommer att behöva ansöka om insatsen hos Vård- och omsorgsförvaltningen istället för att själv kunna teckna ett serviceavtal med hemtjänstutföraren i området. En ansökan kan göras både via telefon, skriftligt eller via e-tjänst. Att det finns möjlighet att ansöka om en insats är inte lika med att få en insats. Vid en ansökan görs en behovsutredning innan beslut tas om insats. Detta medför en minskad tillgänglighet ur ett medborgarperspektiv.

Ett införande av att insatsen trygghetslarm kan ges med 4 kap. 2 a § SoL-beslut skulle medföra en bibehållen tillgänglighet i så meningen att ingen behovsutredning behövs även om det krävs ett beslut enligt SoL från myndighet innan insatsen kan starta.

Då Linköping har både upphandlad verksamhet och kommunens egen regi inom hemtjänsten kan det även bli en påverkan ur ett jämlikhetsperspektiv. Det finns privata utförare som kan erbjuda tilläggstjänster i sina områden och det finns till exempel inte inom kommunens egen regi.

Ur ett medarbetarperspektiv är det rimligt att anta att detta kommer att medföra en ökad belastning och administration för biståndsbedömare på

myndighet då antal ärenden inom myndigheten kommer att öka. Idag ges cirka 2500 personer insatser genom serviceavtal. När vi från den 1 december 2023 ändrade ålder för serviceavtal från 75 år till 80 år var det cirka 300 personer som berördes av förändringen. Majoriteten av dessa personerna ansökte om biståndsprövande insatser.

Hanteringens utvecklar myndighetsutövningen och bedöms öka rättssäkerheten när alla insatser biståndsprövas enligt Socialtjänstlagen vilket ökar förutsättningarna för uppföljning av bedömt behov och genomförande på ett annat sätt än när insatserna ges inom serviceavtal. Möjligheten att ta ut statistik förbättras vilket ger bättre förutsättningar att följa och planera verksamheten mer långsiktigt.

Hemtjänstutförare får en minskad administration om möjligheten till att teckna serviceavtal tas bort. Det stärker kompetensförsörjningen där undersköterskor kommer arbeta mer med omsorg och mindre med serviceinsatser och administration kring serviceavtalen.

Förändringen ger ekonomiska konsekvenser på kort och lång sikt. Den ökade belastningen på myndighetsutövningen gör att personalresurser behöver utökas. Uppskattning görs att behovet av utökade personalresurser är tre årsarbetare. Är belastningen mer initial under avvecklingsfasen kan resurserna sedan användas till att utveckla myndighetens uppföljningsuppdrag kopplat till individuppföljningar. Verksamheten effektiviseras och resurserna riktas till personer med behov. På längre sikt skulle handläggningsprocessen 4 kap. 2 a § SoL kunna automatiseras.

Vår bedömning är att detta inte bör möta några hinder utifrån avtalet om områdesbaserad vård och omsorg i hemmet. I avtalet är det inskrivet möjligheten att utveckla hemtjänsten. Det är dock viktigt att föra dialog inför omställning och att ge tid för omställning.

Utifrån att serviceavtalen avvecklas successivt och fasas ut under ett år så blir påverkan något mindre för utförare och myndighetsutövningen.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Med förändringen kan inträdet i den kommunala äldreomsorgen flyttas fram, personer med behov får insatser vilket kan frigöra resurser till dem som bäst behöver dem. Det är fortsatt enkelt att få trygghetslarm för den som enbart har behov av det.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att serviceavtal tas bort från riktlinjen från och med datum 2024-12-01. De som idag har serviceavtal

behåller avtalen som längst till 2025-12-31. I samband med att avtalen följs upp ges möjlighet att ansöka om insatser som behovbedöms enligt Socialtjänstlagen och kommunens riktlinjer.

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår även i samband med revidering av riktlinjen att införa trygghetslarm enligt 4 kap. 2 a § Socialtjänstlagen i riktlinjen från och med 2025-01-01. Personer som är 65 år och äldre, är folkbokförda i Linköpings kommun och bor i ordinärt boende samt har trygghetslarm som enda insats kan få trygghetslarm utan behovsprövning.

En person kan inte ha insatser från både 4 kap 2 a § SoL om trygghetslarm och beslut om insatser enligt 4 kap. 1 § SoL samtidigt utan då beslutas alla insatser enligt 4 kap. 1 § SoL. Rätten finns alltid att ansöka om insatsen enligt 4 kap. 1 § SoL.

2.1.1 Personlig omvårdnad - avlösning i hemmet

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att antal timmar per månad ska skrivas in i riktlinjen för avlösning i hemmet. Riktmärket 12 timmar per månad används redan, men är inte nedskrivet i riktlinje eller vägledning. Bedömningen är också att förtydligande behöver göras att insatsen ges dagtid. Behov utöver prövas individuellt och där man även ska beakta den sammanlagda tiden för avlastning.

De flesta av kommunerna vi omvärldsbevakt har insatsen avlösning i hemmet i sina riktlinjer. Omfattningen varierar mellan 10 timmar och upp till 24 timmar per månad.

Konsekvenser

En förändring där kommunen sätter en tydligare gräns för antalet timmar som kan ges i form av avlösning i hemmet ger en liten påverkan på både den enskilde, hemtjänstutförare och biståndsbedömare.

Avlösning i hemmet är en avlastningsinsats som möjliggör att man kan bo kvar hemma längre. Under april 2024 fanns cirka 65 pågående insatser för avlösning i hemmet och tillfällig utökning av avlösning i hemmet.

Ur ett medborgarperspektiv blir det liten skillnad med en tydligare gräns för antalet timmar per månad då riktmärket idag är upp till 12 timmar per månad även om det inte framgår av riktlinjer eller vägledning. Förändringen utvecklar verksamheten genom att rättssäkerheten stärks. För biståndsbedömare blir det tydligare när gränsen skrivs in i riktlinjerna.

När avlösningen styrs till dagtid stärker det kompetensförsörjningen i verksamheten och resurserna kan användas mer effektivt.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringen ger en ökad tydlighet i bedömningar och stärker kompetensförsörjningen i verksamheterna.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att det skrivs in i riktlinjen att insatsen avlösning i hemmet kan ges med upp till 12 timmar per månad och utförs dagtid. Behov utöver prövas individuellt och där man även ska beakta den sammanlagda tiden för avlastning.

2.1.1 Personlig omvårdnad - tillsyn dag

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att riktlinjen ska ändras för tillsyn dag. Insatsen tillsyn dag ska utföras genom telefonsamtal, trygghetskamera eller annan digital lösning.

Konsekvenser

En förändring där kommunen övergår från fysiska tillsynsbesök dagtid till telefonservice eller trygghetskamera ger påverkan på både den enskilde, hemtjänstutförare och biståndsbedömare. Tillsynsbesök nattetid sker redan via trygghetskamera.

Under april fanns cirka 150 pågående insatser om tillsyn dag. Det fanns cirka 40 insatser om telefonservice som var biståndsprövade och ytterligare cirka 50 insatser för telefonservice som ges genom serviceavtal.

Ur ett medborgarperspektiv blir en konsekvens av denna förändring att färre eller inga kortare tillsynsbesök görs hos den enskilde utan att kontakt för tillsyn genomförs via telefon eller digitalt. Personer som har behov av att personalen kommer på ett fysiskt besök, kommer kunna få det men då som personlig omvårdnad med fysiskt besök.

Utredningsmässigt blir det ingen skillnad för biståndsbedömare. Här behöver man utreda behovet av kontakt för ökad trygghet eller behovet av ett fysiskt besök.

Att övergå från fysiska tillsynsbesök till telefonservice eller digital lösning stärker kompetensförsörjningen i utförarverksamheten och bidrar samtidigt till effektivisering. Det är svårplanerat och kostsamt att utföra tillsyn på 5 minuter. Utföraren har betalt för 5 minuter tillsyn oavsett hur lång tillsynen är. Förändringen ger verksamheterna möjlighet att planera tillsyner på ett mer kostnadseffektivt sätt och utvecklar samtidigt verksamheten. Möjlighet ges till att utforska digitala lösningar och arbetsätt, till exempel kunna ses via videosamtal. På det sättet kan vi utveckla hemtjänst digitalt.

Behov finns av att följa upp samtliga ärenden som har beslut om tillsyn dag för att erbjuda tillsyn i form av telefonservice, digital tillsyn eller video samtal. Det finns inte juridiska förutsättningar att ersätta enskildas befintliga beslut om fysiska tillsynsbesök genom ett generellt beslut. Dock kan nya beslut ha den inriktningen men individuella bedömningar behöver göras i varje enskilt fall.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringen stärker kompetensförsörjningen i utförarverksamheten och ger möjlighet till utveckling av digital hemtjänst.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att det skrivs in i riktlinjen att insatsen tillsyn dag ges genom telefonservice, trygghetskamera eller annan digital lösning. Vid behov av fysiskt besök beviljas istället personlig omvårdnad.

2.1.1 Personlig omvårdnad - insats för att bryta social isolering

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att insatserna ledsagning, social samvaro och promenad ska slås ihop till insats för att bryta social isolering.

Syftet med insatsen ledsagning är att möjliggöra för den enskilde att kunna ta sig till och från aktiviteter samt att kunna upprätthålla sociala relationer. Samtliga kommuner som vi omvärldsbevakat har en eller flera av dessa insatser i någon form.

Mätningen visar att under april finns det cirka 570 pågående insatser om ledsagning och ytterligare 53 pågående insatser för ledsagning tillfällig utökning. Det fanns cirka 560 pågående insatser om promenad och cirka 110 pågående insatser om social samvaro. Cirka 300 personer har fler än en insats.

2.1.1 Personlig omvårdnad - ledsagning till andra myndigheter

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att insatsen ledsagning till andra myndigheter ska införas i riktlinjerna.

I Linköpings kommuns riktlinjer är det inte specificerat vad ledsagning avser. Av vår omvärldsbevakning framgår att flera kommuner skiljer på ledsagning för att möjliggöra sociala aktiviteter och ledsagning till andra myndigheter, exempelvis vårdinrättningar.

Konsekvenser

En förändring där kommunen slår ihop insatserna ledsagning, social samvaro och promenad till insats för att bryta social isolering samt skapar insatsen ledsagning till andra myndigheter ger påverkan på både den enskilde, hemtjänstutförare och biståndsbedömare.

En sammanslagning av insatserna ger en ökad flexibilitet för den enskilde. Verksamheten utvecklas och den enskildes behov beaktas i större utsträckning när vi skiljer på behov av att bryta social isolering och ledsagning till andra myndigheter.

För biståndsbedömare ger förändringen en helhetssyn vid bedömning av behov för att bryta social isolering samt ger större möjligheter att göra en bedömning som tillgodoser individuella behov.

Förändringen utvecklar våra verksamheter där utförare i uppdraget efter beslut om insats för att bryta social isolering kan fördela insatserna ledsagning, promenad och social samvaro efter individuella behov.

Genom att införa insatsen ledsagning till andra myndigheter stärks rättssäkerheten. Enligt dom i Kammarrätten har regionen det primära ansvaret under ett vårdbesök och att kommunen endast ska kliva in när regionen inte kan utifrån kommunens yttersta ansvar. Det vill säga om regionen inte erbjuder den hjälp den enskilde behöver och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt ankommer det på kommunen att tillhandahålla bistånd i form av ledsagning vid besök på vårdinrättningar för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringen ger en helhetssyn över insatser för att bryta social isolering och enskildas behov beaktas i större utsträckning när vi skiljer på behov av att bryta social isolering och ledsagning till andra myndigheter.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att insats för att bryta social isolering som utförs som ledsagning, social samvaro och promenad skrivs in i riktlinjerna. Behov av att bryta social isolering skall i huvudsak tillgodoses genom ledsagning till närliggande trygghetsboende fritidsverksamhet. Beakta den sammanlagda tiden för insats för att bryta social isolering. Ledsagning ges till och från aktivitet om behov av stöd finns, i särskilda fall även under aktivitet. Social samvaro kan ges till personer med särskilda behov t.e.x. demens, psykiatri. Promenad kan ges upp till 30 min per dag eller maximalt 3,5 timme per vecka.

Vård-och omsorgsförvaltningen föreslår även att insatsen ledsagning till andra myndigheter skrivs in i riktlinjerna. Ledsagning till andra myndigheter: kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses av annan part (exempelvis anhörig, annan huvudman). Behov behöver finnas av stöd med din personliga omvårdnad under resan/besöket.

2.1.3 Övriga insatser inom hemtjänsten - leverans av lunchlåda

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att formuleringen i riktlinjen för insatsen hembärning av lunchlåda ska ändras. Där det finns behov av hembärning av lunchlåda levereras mat till hemmet. Förändringar i riktlinjen öppnar möjlighet att utforska nya arbetssätt och alternativa lösningar för leverans av lunchlåda.

Omvärldsbevakning av valda kommuners riktlinjer när det gäller leverans av färdiglagad mat till hemmet visar att det finns kommuner som ger leverans både till lunch och middag och har upphandlat avtal med leverantör och de kommuner som inte levererar färdiglagad mat alls med hänvisning till att utbudet av färdiga rätter idag är stort i dagligvaruhandeln och genom restauranger med hemleverans. Merparten av kommunerna har leverans av lunchlåda men inte på daglig basis, utan har leverans av kalla matlådor en gång per vecka.

Konsekvenser

En förändring av riktlinjen för leverans av lunchlåda kan ge en påverkan på både den enskilde, hemtjänstutförare och biståndsbedömaren.

Det finns cirka 1100 insatser för leverans av lunchlåda (400 biståndsbedömda insatser och cirka 700 serviceavtal) under april 2024. Ungefär hälften av dessa finns inom egen regi.

Utförare i kommunens egen regi vill ges möjlighet att utveckla verksamheten med nya arbetssätt och alternativa lösningar till daglig leverans av lunchlåda. Förändringen i riktlinjen öppnar upp för möjlighet att genomföra en pilot med leverans av kall, portionsförpackad mat en gång per vecka. Vid behov kan insats i form av lunchhjälp beviljas för att bistå med värmning av mat. Hjälptill inköp av färdiglagad mat kan ges inom ramen för insatsen inköp.

Nya arbetssätt kan få en påverkan ur ett jämlikhetsperspektiv när kommunens egen regi utvecklar arbetssätt för leverans av lunchlåda. Oavsett vilken hemtjänstutförare som är ansvarig i respektive område får alla personer samma beslut om lunchlåda och genom beslutet är det en jämlikhet.

Förändrade arbetssätt kan även få en påverkan kopplat till lunchserveringar på biståndsbedömda trygghetsboenden. Personer har redan i dag olika nära till en av kommunens träffpunkter med lunchservering och förändrad hantering av lunchlåda kan göra att önskemålen att bo i ett biståndsbedömt trygghetsboende kan öka. Antalet ansökningar om biståndsbedömt trygghetsboende kan därför öka. Även antal ansökningar om ledsagning till träffpunkt där det finns matsal kan öka.

Förändringen kan ge konsekvenser för Socialförvaltningens målgrupper som ansöker om lunchlåda om verksamheten utvecklar nya arbetssätt för leverans av lunchlåda.

Ekonomiska konsekvenser blir olika stora beroende på pilotens storlek och hur och om förändringen sedan införs. Omställningen till leverans av flera olika maträtter kall mat en gång per vecka antas ge kostnad initialt men minskade kostnader på sikt. Förändringen kan påverka efterfrågan av insatsen leverans av lunchlåda med en trolig minskning. Uppföljning av förändringen för att följa eventuell påverkan planeras.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringar i riktlinjen ger möjlighet att utforska nya arbetssätt och alternativa lösningar för leverans av lunchlåda. Förändringen kan stärka kompetensförsörjningen och frigöra tid för arbete med omvårdnad.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att formuleringen i riktlinjen för insatsen hembärning av lunchlåda ska ändras. Där det finns behov av hembärning av lunchlåda levereras mat till hemmet.

3.1 och 3.2 Dagverksamhet

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att riktlinjen om dagverksamhet ska ändras från beslut i antal dagar till beslut i antal timmar. En kartläggning har gjorts av våra dagverksamheter och bland annat framkommer utvecklings- och förbättringsförslag gällande behov av att erbjuda utökade öppettider, framförallt kvällar samt en ökad möjlighet att delta fem dagar per vecka. Här ser vi att en övergång till beslut i antal timmar kan stödja dessa förbättringsförslagen från utredningen.

En förändring av riktlinjen där beslut om dagverksamhet ges i antal timmar kan ge en påverkan på både den enskilde, verksamheterna och biståndsbedömare. Ur ett medborgarperspektiv ger förändringen ökade möjlighet till flexibla lösningar utifrån individuella behov.

Kompetensförsörjningen stärks när dagverksamheten kan utvecklas och kan användas för att flytta fram behovet av dygnet runt omsorg som kräver mer personal. Förändringen ger möjlighet till att utveckla verksamheten med utökade öppettider och en flexiblare användning av platserna. Förändringen effektiviserar användningen av platserna och medför att fler får tillgång till platserna och kan även minska kö till dagverksamheten.

För myndighetsutövningen medför förändringen att kö till dagverksamheten kan minska när fler personer får tillgång till platserna.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringen ger ökad flexibilitet och en effektivare användning av dagverksamheten. Medför att fler personer får tillgång till platserna.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag är att det skrivs in i riktlinjen att insatsen dagverksamhet beslutas i antal timmar. Lägst antal timmar per tillfälle är tre timmar. Högsta antal timmar som kan beviljas är 30 timmar per vecka.

5.7 Växelvård

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att det skrivs in i riktlinjen att för att få uppehåll i sin växelvård behöver ett skäl för det anges samt att möjlighet till extra dagar tas bort.

Växelvård kan erbjudas en alternativt två veckor av fyra eller varannan vecka. En vecka motsvarar sju dagar. Växelvård kan erbjudas maximalt två veckor av fyra. Om större behov finns, skall permanentboende övervägas.

Konsekvenser

En förändring där det skrivs in i riktlinjen att för att få uppehåll i sin växelvård behöver ett skäl för det anges ger en påverkan på både den enskilde, verksamheten och biståndsbedömaren.

Det finns idag en kö till växelvård som genererar ej verkställda beslut om plats inte kan ges inom tre månader. I jämförelse med de kommuner vi omvärldsbevakat har Linköping en generös hållning till att erbjuda extradagar i mån av plats samt till möjligheterna att inte nyttja plats.

Föreslagen förändringen medför en något minskad flexibilitet för den enskilde. Samtidigt bidrar förändringen till en utveckling och effektivisering av verksamheten när det gäller flödet på platserna vilket tillgodoser behoven för fler personer.

Bedömning

Kommunen ska finnas till för dem som bäst behöver kommunens insatser och kommunens resurser behöver hanteras utifrån det. Förändringen medför minskad väntetid för personer som väntar på att få plats i växelvård och behoven tillgodoses för fler personer.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag

Vård- och omsorgsförvaltningen gör bedömningen att riktlinjen ska ändras till att skäl behöver anges för uppehåll i växelvård samt att möjlighet till extra dagar tas bort.

Redaktionella ändringar

I samband med revideringen görs även redaktionella ändringar för att säkerställa att riktlinjen är tydlig och lättläst:

1.3 Skälig levnadsnivå

Förtydligande görs av formuleringen av skälig levnadsnivå i Linköpings kommun.

2.1.1 Utförarens samlade ansvar för hemmets skötsel

Inom ramen för insatsen personlig omvårdnad förtydligas att utföraren har ett ansvar för hemmet skötsel, till exempel att torka av köksbordet eller ta upp ett glas som fallit i golvet.

2.1 Hushållsgemenskap

Personer som lever i samma hushåll har ett gemensamt ansvar att ge varandra viss praktisk hjälp med skötsel av hemmet.

2.1.1 Vård i livets slut

Inom ramen för personlig omvårdnad kan behovet tillgodoses utan särskilt beslut om vård i livet slut. Hur vård i livets slut ska tillämpas regleras genom tillämpningsanvisningar, TES, och direktivet Palliativ vård.

2.1.1 och 5.6 Akut behov av insatser utanför kontorstid

Handläggs av sociala jouren.

2.1.2 Inköp

Förtydligar att inköp avser veckovisa inköp i form av dagligvaruhandel av livsmedel, huvudmåltider samt apoteksärenden varannan vecka. Behov utöver prövas individuellt.

5.1 Biståndsbedömt trygghetsboende

Förtydligas utifrån rättspraxis att omständigheten att ett boende är geografiskt avlägset och inte anpassat för äldre människor medför i sig inte att det finns skäl att bevilja särskilt boende.

5.6 Korttidsboende

Förtydligas i formulering samt att korttidsboende kan beviljas när insatser i hemmet uttömts.

6 Regler för erbjudande om plats, inflyttning och hyror

Flyttas till befintliga rutiner.

Redaktionella ändringar i sin helhet framgår av bilagan till tjänsteskrivelsen

Ekonomiska konsekvenser

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag ger en möjlighet att hantera den ökning som i och med den förändrade demografin även kommer att påverka Linköpings kommun. Med att styra medel mot mer vård och omsorg och bort från service, ges nämnden utrymme att dämpa de ekonomiska konsekvenser som det innebär. Dock behöver det förtydligas att dessa förändringar inte frigör resurser direkt utan nämnden måste se detta som en långsiktig lösning för att klara av framtidens äldreomsorg och som kan ge Linköpings medborgare den vård och omsorg som de behöver. Till exempel väntas myndighetsutövningens administration att öka initialt i samband med föreslagna förändringar.

Genom att styra kompetens och personella resurser mot vård och omsorg ger detta nämnden bättre förutsättningar att klara välfärdskontraktet.

När det gäller serviceavtalens upphörande kan färre personer ha rätt till boserviceinsatser när insatserna behovsprövas enligt Socialtjänstlagen. När behovsprövning sker riktas resurserna till dem som allra bäst behöver dem. För den enskilde kan det innebära ökade kostnader att istället köpa motsvarande tjänster på öppna marknaden.

Kommunala mål

Lättillgänglig, god och jämlik välfärd

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Äldreomsorgens verksamhet berör både män och kvinnor, och samma förutsättningar gäller för både män och kvinnor.

Samråd

Vård- och omsorgsförvaltningen har arbetat fram förändringarna tillsammans med förvaltningsjurist.

Uppföljning och utvärdering

Insatser följs regelbundet upp både genom individ- och avtalsuppföljningar.

Riktlinjerna gäller tillsvidare om inget annat anges. Minst en gång, i början av varje mandatperiod, prövar kommunen om de är aktuella.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Förhandling enligt MBL § 11 har skett 241001.

Vård- och omsorgsförvaltningen

Sonja Erlandsson

Beslutet skickas till:
Daniel Edvinsson,
avdelningschef
Lisa Nylund Kinfors,
avdelningschef